

Slovo na úvod

Vážení čitatelia,

atentát na predsedu vlády SR v Handlovej v polovici mája t. r. je na slovenské pomery výnimočná tragická udalosť. Odohrala sa – ako je už v dnešných digitálnych časoch zvykom – priamo na očiach celej verejnosti. Ťažko momentálne s nadhľadom posudzovať jej príčiny, ale aj dôsledky, aké bude mať na stav slovenskej spoločnosti, slovenskej politiky, verejnej mienky na Slovensku. A čo vôbec na to povie o niekoľko rokov história, historici?

V spletitom kontexte svetových dejín nájdeme niekoľko verejných činiteľov s takýmto krutým osudom. V tomto texte nejdeme ich všetkých vymenovávať, stačí na začiatok spomenúť veľkého rímskeho cisára Ceasara. A to jeho slávne: Aj Ty, Brutus?! Tento cisárov blízky priateľ bol jedným z členov skupiny Osloboditelia, ktorá úspešne dokonala svoj plán – v roku 44 pred n. l. odstránila z toho sveta človeka, ktorý sa dal titulovať aj Otec vlasti. Ani novšie historické zápisy z tohto tematického okruhu netvorí počet, ktorý by sa dal spočítať na prstoch jednej ruky. Skôr naopak.

Nerobíme si nárok na vyčerpávajúcu sumarizáciu týchto tragédií. Ale aspoň pár zmienok. V poradí 16. prezidenta Spojených štátov amerických Abrahama Lincolna smrteľne postrelil jeden z hercov, ktorý bol prívržencom opačného tábora, do akého patril Lincoln. Svoj skutok spáchal počas divadelného predstavenia, keď na prezidenta zaútočil v lóži. Písal sa rok 1865. Podľa viacerých zdrojov mimoriadne obľúbená cisárovná známa ako Sissi zaplatila životom za útok talianskeho anarchistu počas svojej prechádzky vo švajčiarskej Ženeve. Stalo sa to v roku 1898. Atentátnik svoj čin nikdy neolutoval, ale vo väzení si siahol na život.

Presne 110 rokov uplynulo v tohoročnom júni od atentátu na následníka rakúsko-uhorského trónu Františka Ferdinanda d'Este – v Sarajeve ho smrteľne postrelil anarchista Gavrilo Princip. Táto udalosť má možno najtragickejšie dôsledky zo všetkých jej podobných, naštartovala proces, ktorý viedol k prvému vojnovému konfliktu svetových rozmerov.

Podme ešte v tomto výpočte do veľmi nedávnej minulosti – vražda v poradí 35. amerického prezidenta Johna F. Kennedyho v Dallase v roku 1963, útok so zbraňou v ruke na Jána Pavla II., priamo v samom centre Vatikánu na námestí sv. Petra v máji 1981 alebo postrelenie prezidenta USA Ronalda Reagana v tom istom roku, keď naňho neúspešne zaútočil duševne chorý páchatel'.

A vražda vedúcej osobnosti slávnej skupiny The Beatles Johna Lennona v decembri 1980 pred jeho domom v New Yorku? Ak budem nepresne interpretovať slová jeho vraha, tak vlastne ho zabil preto, aby aspoň trochu bol slávny ako jeho obeť...

Možno to je zovšeobecňujúca odpoveď na adresu všetkých atentátnikov.

Mimochodom, keď si pozorne prečítate príspevok kolegu Patrika Derfiňáka v tomto vydaní internetového časopisu nášho Inštitútu histórie Filozofickej fakulty

◀ *Socha Dedinka v údolí a v pozadí Kostol sv. Michala Archanjela, Stará Bystrica. Autorom sochy je akad. sochár Ondrej IV. Zimka. Je vysoká 5,5 metra a váži 2,5 tony. Charakteristickým znakom su typické okienka kysuckých dreveníc, ktoré akoby vyrastali zo stromu. Kostol sv. Michala Archanjela, patrí medzi najvýznamnejšie dominanty obce a farnosti. Bol postavený v neogotickom štyle v roku 1892 po požiari starého dreveného kostola. Foto: Stanislav Kurimai*

Prešovskej univerzity v Prešove, tak sa v jeho závere dozviete tiež niečo o tom, čo je predmetom aj mojich riadkov.

Áno, my, historici, sa musíme venovať aj takýmto nepríjemným udalostiam v dejinách a hľadať odpovede prečo k nim došlo. Nie je to bádanie ľahké, ale potrebné.

Zaujímavé čítanie najnovšieho vydania časopisu e-dejiny Vám všetkým želá

Nadežda Jurčišinová